

Udenrigsministeriet, 9. juni 2011

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer

KOM (2011) 241 endelig

1. Resumé

Kommissionen har ved KOM(2011) 241 af 10. maj 2011 fremlagt forslag til forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer (GSP). Den foreslåede GSP-forordning har til formål at revidere, tilpasse og ajourføre den nuværende GSP-ordning for bedre at afspejle det aktuelle globale økonomiske landskab og handelsmønstre. Forordningen forventes senest at træde i kraft den 1. januar 2014. Forslaget har ingen konsekvenser for dansk ret.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2011) 241 af 10. maj 2011 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer. Forslaget er oversendt til Rådet den 13. maj 2011 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 207 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

EU har siden 1971 indrømmet handelspræferencer til udviklingslande inden for rammerne af arrangementet med generelle toldpræferencer (GSP), hvorunder EU tilbyder udviklingslande særligt gunstige markedsadgangsvilkår ved toldnedsættelser for industrivarer og landbrugsprodukter, som ikke udstrækkes til de øvrige WTO-medlemslande. GSP-ordningens overordnede formål er at fremme en bæredygtig udvikling i udviklingslandene.

Den foreslåede GSP-forordning har til formål at revidere, tilpasse og ajourføre den nuværende GSP-ordning for bedre at afspejle det aktuelle globale økonomiske landskab og handelsmønstre. Forordningen forventes senest at træde i kraft den 1. januar 2014.

Den nuværende GSP-forordning (732/2008) indeholder tre separate ordninger:

- 1) En generel ordning, der gælder for alle begunstigede lande og territorier, i alt 176 (Generelle GSP).
- 2) En særlig ansporende ordning for bæredygtig udvikling og god regeringsførelse (GSP+), hvor supplerende toldpræferencer indrømmes til de udviklingslande, som på grund af manglende diversificering og utilstrækkelig integration i det internationale handelssystem er sårbare, og som samtidigt påtager sig et særligt ansvar i forbindelse med ratificering og effektiv gennemførelse af 27 centrale internationale konventioner om menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og god regeringsførelse. På nuværende tidspunkt er 15 lande omfattet af GSP+.

- 3) "Everything but Arms"-ordningen (EBA), som giver de mindst udviklede lande (LDC) told- og kvotefri adgang til EU for al eksport med undtagelse af våben og ammunition. På nuværende tidspunkt 49 lande.

I forordningsudkastet bevares de tre separate ordninger, og der ændres ikke ved antallet af toldlinjer, som er omfattet af ordningerne. Det nuværende niveau for toldpræferencer forbliver også uændret.

Derimod rettes toldpræferencerne mod et færre antal lande. Dette sker først og fremmest ved at ændre på GSP-berettigelseskriterierne således, at lande, der i tre på hinanden følgende år er klassificeret af Verdensbanken som højindkomstlande eller højere middelindkomstlande, bliver udelukket fra GSP-ordningen. Ligeledes udelukkes lande, som er omfattet af en præferentiel markedsadgangsordning med mindst samme toldpræferencer samt oversøiske lande og territorier, der er associeret med EU. Baseret på nuværende data vil ændringerne medføre, at antallet af begunstigede lande under den generelle ordning reduceres fra de nuværende 176 lande og territorier til ca. 80. Den endelige liste over begunstigede lande vil dog først blive lagt fast et år før, forordningen træder i kraft.

Desuden ændres den såkaldte "gradueringmekanisme", som identificerer konkurrerende import og suspenderer uberettigede præferencer. I den nuværende GSP-forordning får et land således frataget sine præferencer ("gradueres ud") under den generelle GSP-ordning og GSP+, hvis EU's import fra det pågældende land inden for en given varesektion overstiger 15 pct. (12,5 pct. for tekstiler) af værdien af EU's samlede import af samme varesektion fra alle GSP-lande over en treårig periode. I forordningsforslaget ændres tærskelværdierne til 17,5 pct. (14,5 pct. for tekstiler). Samtidig øges antallet af varesektioner fra 21 til 32 med henblik på at gøre gradueringmekanismen mere fokuseret. Som noget nyt vil GSP+ lande ikke længere være omfattet af graduering.

I GSP+ ordningen ændres tærskelværdien i det såkaldte 'økonomiske sårbarhedskriterium' fra én til to pct. således, at flere lande får mulighed for at kvalificere sig til ordningen. Ændringen vil betyde, at lande hvis eksport til EU udgør mindre end 2 pct. af EU's samlede GSP import vil få mulighed for at kvalificere sig til GSP+ ordningen. Baseret på nuværende data vil det dreje sig om Pakistan og Filippinerne. Desuden foreslår Kommissionen en forstærket monitorering og evaluering af gennemførelsen af de 27 internationale konventioner om menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og god regeringsførelse. Ifølge forslaget vil et land desuden kunne få midlertidigt frataget sine toldpræferencer, hvis landet ikke overholder sine bindende tilsagn om at opretholde ratificeringen og den effektive gennemførelse af konventionerne eller overholder rapporteringskravene i konventionerne. Det samme vil være konsekvensen, hvis det begunstigede land ikke er samarbejdsvilligt i forbindelse med overvågningsprocedurerne i forordningsforslaget.

I forslaget ændres beslutningsprocedurerne således, at de afspejler den nye institutionelle balance mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen, navnlig for så vidt angår anvendelsen af gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter. Forslaget lægger bl.a. op til, at en beslutning om midlertidig tilbagetrækning af et lands GSP+ præferencer skal ske via delegerede retsakter,

som kan træde i kraft, med mindre Europa-Parlamentet eller Rådet gør indsigelse inden for en given frist. Dette er en ændring i forhold til den nuværende GSP-forordning, hvor Rådet træffer beslutning med kvalificeret flertal om midlertidig tilbagetrækning af et lands GSP+ præferencer.

Endelig foreslås det at gøre forordningen permanent i stedet for den nuværende praksis, hvor forordningen skal genforhandles hvert tredje år. Kommissionen vil i stedet skulle udarbejde en rapport efter fem år, som eventuelt vil kunne suppleres med ændringsforslag.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF art. 207, stk. 2 høres. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget indebærer ikke omkostninger for EU's budget. Forordningens anvendelse vurderes imidlertid, at medføre et tab af toldindtægter, som årligt anslås til EUR 1,87 mia.

Forslaget medfører ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos interesse- og erhvervsorganisationer. Høringen har medført følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer (L&F) hilser Kommissionens forslag velkommen og finder det fornuftigt at justere GSP-reglerne, så de afspejler den aktuelle globale økonomiske situation og handelsmønstre og primært kommer de fattigste lande til gode. L&F støtter indførelsen af større krav til GSP+ landene om overholdelse af internationale konventioner vedr. menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og god regeringsførelse. L&F påpeger, at forslaget ikke omfatter sundheds- og plantemæssige krav for markedsadgang til EU, og at der er behov for en fælles europæisk standardisering af kvalitetsdokumenter og certificering af produkter i relation til handel med udviklingslande.

DI anser GSP-ordningen som et af de vigtigste handelspolitiske instrumenter, der kan være med til at styrke udviklingslandene. DI støtter EU Kommissionens forslag om at fokusere handelsfordelene på de lande der har størst behov. DI er tilfreds med, at EBA-ordningen er uæn-

dret. DI mener, det er positivt, at ordningen ikke længere er tidsbegrænset, da det vil gøre ordningen til en mere stabil ramme for erhvervslivet og de begunstigede lande.

Dansk Erhverv (DE) mener, at der er et behov for at revidere GSP-ordningen, således at den tilgodeser udviklingslandenes interesser bedst muligt. DE finder desuden, at hvis de konkurrencedygtige mellemland udelukkes fra ordningen, bør toldpræferencerne for de tilbageværende lande samtidig øges mest muligt. DE støtter ændringerne gradueringsmekanismen, men er imod at der gives en særlig beskyttelse til den europæiske tekstilindustri. DE støtter ændringerne af GSP+. Endelig skal det sikres, at virksomhederne kender ordningen, at den er økonomisk attraktiv og let at administrere.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

GSP-ordningen er et af EU's vigtigste handelsinstrumenter til at bistå udviklingslandene med at blive integreret i den internationale handel og derigennem bidrage til at skabe vækst, beskæftigelse og fattigdomsreduktion i landene. Udviklingshensynet bør derfor stå centralt i forbindelse med forhandlingerne af Kommissionens forordningsforslag.

Regeringen støtter generelt, at GSP-præferencerne rettes mod de lande, der har det største behov, men samtidigt bør ordningen gøres mere fordelagtig for de tilbageværende lande.

GSP-forordningen bør desuden bygge på øget gennemsigtighed og forudsigelighed til fordel for erhvervslivet i både udviklingslande og EU med henblik på at fremme ordningens udnyttelse mest muligt.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.